

گزیده ای از گفت و گوی سید حسین شرف الدین، عضو هیات علمی موسسه امام خمینی ره در نشست

علمی «چالش های ایران در فضای مجازی» اسفند ۱۳۹۵.

چالش ها:

- حاکمیت بلامنازع قدرت های بزرگ بر جهان مجازی و محوریت اراده آنها در مدیریت ساختاری و محتوایی آن و نقش بستر ساز آن در بسط تدریجی سلطه امپریالیستی غرب بویژه سلطه فرهنگی
- وابستگی کشور به خارج جهت بهره گیری از این فضا، حضور در آن، تهیه امکانات و تجهیزات فنی و مخابراتی مربوطه
- تهدید امنیت سیاسی به دلیل رشد روزافزون عواملی همچون فرسایش هویت ملی، تضعیف تدریجی اقتدار حاکمیت، انتشار شایعات، تعرض به حریم خصوصی افراد، مقامات و شرکت ها، جاسوسی به نفع بیگانگان، ورود اطلاعات آلوده به سامانه های اطلاعاتی، انتشار ویروس های مخرب و اخلاقلگر، استراق مکالمات، سرقت اطلاعات، حملات پیاپی به سامانه های اطلاعاتی کشور و موسسات بزرگ مثل بانک ها توسط هکرها؛ عدم اعتماد و اطمینان مردم به خدمات الکترونیکی ارائه شده از سوی نهادهای دولتی و بخش خصوصی به دلیل پایین بودن ضریب امنیت؛ و به طور کلی رشد روزافزون جرائم اینترنتی و در نتیجه تحمیل هزینه های مادی و معنوی بر کشور و...
- تهدید امنیت اخلاقی به دلیل اشاعه عکس ها، تصاویر، کلیپ ها، موسیقی ها و برنامه های مستهجن، تسهیل و ترغیب به بی بندوباری جنسی و معاشرت های غیر اخلاقی، التهاب آفرینی دائم جنسی، زمینه سازی جهت تجربه بلوغ جنسی زودرس برغم سایر انواع بلوغ، زمینه سازی برای ارضای کاذب

وبالابردن سن ازدواج، شیوع ازدواج های متزلزل، افزایش نرخ وقوع طلاق، رقیق شدن مرزهای حیا و عفاف در جامعه، تغییر نگرش افراد به روابط جنسی و تشکیل خانواده و...

- تهدید امنیت روانی به دلیل ایجاد اعتیاد در کاربران فعال و به تبع آن ابتلای افراد به عوارضی همچون انزوا، افسردگی، خستگی فکری، ضعف شخصیت، کم تحرکی، نقص های گفتاری و شنیداری، کاهش ارتباطات واقعی و محروم ماندن از کسب مهارت های لازم زندگی، ارتباط ناخواسته با افراد مشکوک، اتلاف عمر و فرسایش سرمایه های وجودی، کاهش ضریب رضایت از زندگی و...

- تهدید امنیت فرهنگی به دلیل ترویج سبک های زندگی غربی و بریدگی تدریجی از الگوهای زیستی سنتی و مذهبی، تجربه های هویت چهل تکه، اشاعه شبهات اعتقادی و ارزشی، سوء هاضمه اطلاعاتی به دلیل آوار شدن حجم انبوهی از داده ها و اطلاعات متنوع، شیوع آلودگی های ذهنی و فکری، کاهش نرخ مطالعه، افت تحصیلی، ضعف جامعه پذیری و درونی سازی الگوهای تربیتی و اخلاقی، عادی شدن تعرض به حقوق معنوی مالکان محصولات فکری و فرهنگی؛ بسط ویژگی های مخرب این فضا به جهان واقعی و...

- کاهش امنیت اقتصادی: تبلیغات تجاری (ترغیب به خرید کالاهای غیر بومی و فاقد استانداردهای لازم)، ترغیب به مدگرایی، مصرف گرایی و تجمل گرایی، اخلال در فعالیت های جاری موسسات مالی و اعتباری، سرقت از حسابهای الکترونیک مردم و شرکت ها، کلاهبرداری از طریق فریب و اغفال مردم، خروج سالانه میلیاردهای دلار ارز از طریق شرکت های هرمی و شبه هرمی و قمار بازیهای آن لاین

و...

ضعف های داخلی (موثر در بروز این چالش ها)

- ضعف اطلاع دقیق مقامات، مردم و نهادهای مسئول از فرصت ها و تهدیدهای این فضا و ابعاد مختلف فنی، اطلاعاتی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، حقوقی، اخلاقی، امنیتی و انتظامی آن
- ضعف مطالعات راهبردی در خصوص چرستی و روند تحولات درونی و بیرونی جهان مجازی و ارزیابی موقعیت بالفعل و بالقوه کشور با توجه به شاخص های بین المللی و اولویت های داخلی
- فقدان سیاست راهبردی در خصوص نحوه تعامل با این فضا و اقتضائات سخت افزاری و نرم افزاری آن مثل تعیین حدود مجاز و ممنوع فعالیت ها؛ نحوه اعمال نظارت بر روندهای جاری، اعمال سیاست های محدودکننده مثل ممیزی، بلوکه کردن و فیلترینگ
- ضعف هماهنگی میان نهادها و سازمانهای مسئول در خصوص فضای مجازی و اقتضائات آن مثل شورای عالی انقلاب فرهنگی، شورای عالی فضای مجازی، مجمع تشخیص مصلحت نظام، مجلس شورای اسلامی، قوه قضائیه، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم و تحقیقات و فناوری، وزارت کشور، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، صدا و سیما، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه های علمیه، نیروی انتظامی (وپلیس فتا)
- ضعف نظارت بر روند اعطای خدمات مجازی و نظارت بر نحوه بهره گیری؛ فقدان یا ضعف آیین نامه ها و دستورالعمل های اجرایی جهت سامان دهی به فعالیت کاربران و نظارت بر آن
- نامشخص بودن نحوه تقسیم کار و همکاری و مشارکت بخش های دولتی و خصوصی در جهت توسعه امکانات و ظرفیت های سایبری کشور

- ضعف فرهنگ سازی، آموزش، سواد اینترنتی، مهارت های کاربری و نحوه رویارویی با مخاطرات فضای مجازی
- ضعف حضور در فضای مجازی در مقیاس جهانی؛ ضعف تبادل اطلاعات با شبکه جهانی؛ ضعف استفاده از ظرفیت های این فضا در جهت ترویج گفتمان انقلاب اسلامی؛ ضعف استفاده از ظرفیت های این فضا جهت خدمات رسانی به مردم، گسترش بازار کسب و کار و اشتغال زایی
- ارزان شدن تدریجی خدمات اینترنتی و ترغیب عموم به حضور لجام گسیخته (عمدتا با اغراض سوداگرانه و اقتصادی)
- فقدان شبکه ملی اطلاعات
- ...